

**נספח י"א – שאלות ותשובות ודוגמאות ליישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות לא צוברים, סיכון
אשראי והפרשה להפסדי אשראי**

נספח זה כולל שאלות ותשובות ודוגמאות הממחישות את יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, כמפורט להלן:

חלק א' – שאלות ותשובות בנושא חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי.

חלק ב' – בוטל

חלק א' לנספח י"א - שאלות ותשובות בנושא חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בנספח זה נכללו תשובות לשאלות שנשאלו על ידי תאגידים בנקאיים בעת הדיונים באימוץ בהוראות הדיווח לציבור של תקני החשבונאות המקובלים בארה"ב לטיפול בחובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי.

א. הגדרת חוב לא צובר (סעיף, 30)

חוב מובטח היטב (סעיף 30.4.א.)

1. שאלה:

מדוע במסגרת ההתייחסות לחוב מובטח היטב בסעיף 30.4. לא צוינו במפורש הניכויים המותרים לפי סעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים".

תשובה:

חוב מובטח במלואו על ידי הביטחונות שנימנו בסעיף 5 להוראה 313 הינו חוב מובטח היטב. יתכנו גם ביטחונות אחרים שיתאימו להגדרה זו.

2. שאלה:

האם נדרש שחוב יהיה מובטח במלואו בשיעבוד על רכוש או בערבות? האם לא ניתן להגדיר חוב כמובטח היטב חוב שבגיניו יש שילוב של שני אלה (שיעבוד וערבות), או ביטחון חלקי.

תשובה:

למרות שלא נמצאה התייחסות מפורשת לסוגיה בארה"ב, ככל הנראה ניתן להתייחס לחוב כחוב מובטח היטב כאשר יש שילוב של בטחונות: ערבות ושיעבוד. בכל מקרה, כאשר יש ביטחון חלקי לא ניתן להתייחס לחוב כאל חוב מובטח היטב.

חוב בהליכי גביה (סעיף 30.4.א.)

3. שאלה:

מתי מתחיל הליך גביה? כאשר הטיפול מועבר ליחידת הגביה של הבנק? נשלח מכתב התראה על ידי עו"ד? או עם הגשת תביעה?

תשובה:

כדי שחוב יוכל להיות מוגדר כחוב בהליכי גבייה נדרשת רמה סבירה של וודאות לגבי מועד הגבייה והסכום. לפיכך, נדרש שיתקיימו תנאים נוספים מעבר לעובדה שהבנק התחיל בהליך משפטי או גיבש תוכנית לגבייה. עצם העובדה שהתחילו מאמצי הגבייה, שגובשו תוכניות למימוש או תפיסה של ביטחון או שמתוכנן ארגון מחדש, כשלעצמה, לא מאפשרת לחוב להיות מוגדר כחוב בהליכי גבייה. בנוסף, כדי שחוב יחשב חוב בהליכי גבייה נדרשות ראיות לכך שגביית הסכומים בפיגור במלואם תתרחש בעתיד הקרוב.

החזרה מסיווג של חוב לא צובר (סעיף 30.1.4).

4. שאלה:

בתנאים מסוימים שפורטו בסעיף 30.1.4. חוב לא צובר יכול לחזור ולהיות מסווג כחוב שצובר הכנסות ריבית כאשר החייב משלם את הסכום המלא של תשלומי הקרן והריבית התקופתיים לפי תנאי החוזה, גם אם נותרו סכומים בפיגור. כיצד יתכן שלקוח משלם את התשלום כסדרו ובכל זאת יש פיגור?

תשובה:

לקוח שפיגר החל לפרוע את החוב כסדרו, ואולי אפילו מקטין את הפיגור הגדול שקיים, אך עדיין נותר פיגור.

5. שאלה:

לפי סעיף 30.1.4. חוב לא צובר יכול לחזור ולהיות מסווג כחוב שצובר הכנסות ריבית כאשר אין בגינו סכומים בפיגור, והבנק צופה פרעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה. כאשר בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, האם נדרש שיהיה צפוי פרעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה המקורי או לפי תנאי החוזה החדש שנוצר כתוצאה מארגון מחדש?

תשובה:

5.1. בסעיף 30.5.ה. מפורטים תנאים שקיומם נדרש כדי שניתן יהיה לשוב ולצבור הכנסות ריבית בגין חוב בעייתי בארגון מחדש. לפיכך חובות בעייתיים בארגון מחדש שיעמדו בהסכם החדש, בהתקיים תנאים מסוימים, יסווגו כחובות שצוברים הכנסות ריבית.

5.2. בסעיף 30.א.5. נקבע, שבתנאים מסוימים, לא נדרש לתת גילוי לחובות בעייתיים שאורגנו מחדש בשנים קודמות.

ב. הגדרת חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי (סעיף הגדרות)

6. שאלה:

כאשר הוסכם עם הלקוח לשנות את מגזר ההצמדה של חוב (למשל להחליף הלוואה שקלית בהלוואה דולרית), האם ראוי להגדיר את החוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי?

תשובה:

6.1. בהתאם להגדרת ארגון מחדש של חוב בעייתי בסעיף ההגדרות, כדי לבחון האם מדובר בחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק נדרש לקבוע האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, ואם כן, האם הבנק העניק לחייב ויתור.

6.2. כאשר הארגון מחדש אינו נובע מקשיים פיננסיים, אין מדובר בארגון מחדש של חוב בעייתי, ולכן השינוי של מגזרי ההצמדה אינו רלבנטי.

6.3. בהנחה שהארגון מחדש נובע מקשיים פיננסיים מתחייבת בדיקה האם במהלך הארגון מחדש "... התאגיד הבנקאי מעניק לחייב ויתור (Concession) אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק".

6.4. ארגון מחדש של חוב יכול לכלול, בין היתר, "... הארכת מועד הפרעון של חוב, בשיעור ריבית הנמוך משיעור הריבית הנוכחי בשוק לחוב חדש עם אותם סיכונים".

7. שאלה:

מדוע קבלת רכוש כפרעון של חוב נחשבת לארגון מחדש כאשר תנאי ההלוואה המקורית לא משתנים?

תשובה:

7.1. המונח ארגון מחדש של חוב בעייתי מתייחס לפעולה שבה הבנק, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, מעניק לחייב ויתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה מסכים לשקול.

7.2. לפיכך, מצב שבו בנק, בשל קשיים פיננסיים של חייב עם יתרת חוב של 20 מ' ש"ח, מסכים לוותר על חוב של החייב בסך 10 מ' ש"ח, בתמורה לקבלת רכוש ששוויו 5 מ' ש"ח, מתאים להגדרת ארגון מחדש של חוב בעייתי. במצב כזה ברור שהבנק לא יגבה את כל הסכומים בהתאם לתנאי החוזה המקורי. לכן יש להגדיר את יתרת החוב כחוב שאינו צובר.

7.3. ראוי לציין כי במצב שבו בנק מוותר על חלק של חוב תמורת נכסים שנתפסו, הגילוי העיקרי שנדרש בדוח הכספי יהיה:

7.3.1. גילוי לחוב הלא צובר שנותר (מתכונת ביאור 31.ב).

7.3.2. גילוי ליתרת החוב בארגון מחדש (מתכונת ביאור 31.ב.ג).

7.3.3. גילוי ליתרת הנכסים שנתפסו, לפי סעיף 35.א.4, אם הם סווגו בסעיף נכסים אחרים.

ג. נכסים שנתפסו (סעיף 330)

8. שאלה:

בסעיף 330ב. נקבע כי "תאגיד בנקאי אשר קיבל מחייב כפרעון מלא של חוב חייבים מצד שלישי ... יטפל בנכסים שהתקבלו לפי שוויים ההוגן במועד הארגון מחדש". האם שיקים ושטרות של צד ג' שהתקבלו מלווה כפרעון של חוב יטופלו כנכסים שנתפסו (מהווים "חייבים מצד שלישי")?

תשובה:

כן. יש למדוד לראשונה את השטרות והשיקים לפי השווי ההוגן שלהם.

9. שאלה:

כיצד נדרש לטפל חשבונאית לאחר התפיסה בנכסים, שאינם נכסי נדל"ן?

תשובה:

9.1. בהתאם לסעיף 30ב.5. לאחר ארגון מחדש של חוב בעייתי, התאגיד הבנקאי יטפל בנכסים שהתקבלו כפרעון של חוב, שאינם נכסים עם תקופת שימוש ארוכה, באופן זהה לו הנכסים היו נרכשים במזומן.

9.2. כך למשל, אם התקבלו מניות סחירות של צד ג', במועד התפיסה התאגיד הבנקאי ירשום אותן בסעיף ניירות ערך, וימדוד אותן לאחר מכן לפי הכללים המקובלים לגבי מדידת מניות שנרכשו במזומן (ככל הנראה יסווגו לתיק הזמין למכירה, וימדדו בהתאם).

10. שאלה:

בסעיף 30ב. נדרש למדוד נכסי נדל"ן שהתקבלו לפי הנמוך מבין עלותם (שווי הוגן בניכוי הוצאות מכירה במועד התפיסה) לבין השווי ההוגן שלהם בניכוי הוצאות מכירה למועד הדיווח. באיזו תדירות נדרש למדוד את השווי ההוגן בניכוי הוצאות מכירה כאמור? האם, לכאורה, יהיה צורך להזמין שמאות כל רבעון לפני כל דוח כספי ?

תשובה:

10.1. הבנק אחראי לנתונים שמפורסמים בדוחות כספיים שנתיים ורבעוניים. אם לא נדרשת במפורש הערכה של מומחים חיצוניים, על הבנק לבחון האם נדרשת הערכת שמאי, או חוות דעת ממומחה אחר (לא רק בהתייחס לחובות לא צוברים) בתדירות רבעונית.

10.2. על הבנק לשקול האם ניתן להסתמך על הערכות שווי שבוצעו בתקופות קודמות, תוך התאמתן לשינויים בתנאים הכלכליים שחלו ממועד עריכתן ועד למועד הדיווח (שנתי או רבעוני). לעתים קרובות בנקים יבקשו מהמעריך החיצוני הערכת שווי מעודכנת, במקום לנסות ולהעריך בעצמם את השפעת השינויים בתנאים הכלכליים. יתכן שבדוחות רבעוניים ניתן יהיה להסתפק במכתב מהשמאי שלא חל שינוי משמעותי (במידה ואכן כך).

ד. מדידת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני11. שאלה:

בנושא 326 בקודיפיקציה נקבע שהפרשה להפסדי אשראי של חוב שגבייתו מותנית בביטחון תימדד בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון. מה הכוונה בביטחון? האם יכול שהביטחון יהיה לדוגמא ערבות בעלים? אם כן, איך נמדד השווי ההוגן של הערבות?

תשובה:

הביטחון, לעניין הגדרת חוב שגבייתו מותנית בביטחון, הוא נכס המשועבד לטובת התאגיד הבנקאי, ולתאגיד הבנקאי יש זכות לתפוס אותו אם הלווה נכשל בביצוע חוזה האשראי. לעניין זה, ערבות איננה נכס משועבד ולכן לא חלים עליה הכללים של חוב שגבייתו מותנית בביטחון.

12. שאלה:

כאשר קיים ביטחון ספציפי לחוב, האם תמיד ראוי למדוד את ההפרשה להפסדי אשראי לפי השווי ההוגן של הביטחון?

תשובה:

בנושא 326 בקודיפיקציה נקבע שהפרשה להפסדי אשראי של חוב שגבייתו מותנית בביטחון תימדד בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון. אם מדובר בחוב העונה להגדרה זו, כלומר מקורות ההחזר העיקריים של החוב הופכים להיות בלתי מספקים, כך שגביית החוב צפויה להתבצע באופן בלעדי מהביטחון, אזי ירידת הערך תימדד בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון. אם מדובר על חוב שגבייתו אינה מותנה בביטחון, הבנק רשאי לבחור בשיטות אחרות, כגון ערך נוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים

.13 שאלה:

בנושא 326 בקודיפיקציה נקבע כי בחישוב השווי ההוגן של הביטחונות, צריך להוסיף גם עלויות מכירה אשר תיווצרנה בעת מימוש הביטחונות בפועל - האם עלויות המכירה תיזקפנה להפרשה להפסדי אשראי או לסעיף אחר?

תשובה:

בחישוב שווי הבטחונות לעניין מדידת ירידת הערך, התאגיד הבנקאי יביא בחשבון גם עלויות מכירה. עלויות המכירה יקטינו את השווי ההוגן של הביטחונות ועל-ידי כך הן יגדילו את ההפרשה, אם נדרשת.

.14 שאלה:

חובות שגבייתם מותנית בביטחון וחובות בהם תפיסת הנכס היא סבירה, לגביהם נמדדת ההפרשה לפי השווי ההוגן של הביטחון - מה התדירות הנדרשת למדידת שווי הוגן של ביטחון? האם לכאורה יהיה צורך בעדכון שמאות מדי דוח כספי (כל רבעון)?

תשובה:

על הבנק לסקור הלוואות לא צוברות, על בסיס רבעוני לפחות, בכדי לאתר שינויים בגורמים או בבסיסי המדידה שעשויים לגרום לשינוי משמעותי במדידת ההפרשה להפסדי אשראי.

.15 שאלה:

במצבים מסוימים תאגיד בנקאי יחשב את את ההפרשה להפסדי אשראי לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים המהוון בריבית האפקטיבית של החוב. במצב שבו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, שכולל שינוי במגזר הצמדה, מהי הריבית האפקטיבית לצורך ההיוון? השאלה מתייחסת לדוגמא למצב שבו ההלוואה המקורית לא צמודה ולאחר הארגון מחדש ההלוואה נקובה בדולר ארה"ב, בהנחה שצפוי שההלוואה תיפרע לפי החוזה החדש.

תשובה:

15.1. לא מצאנו התייחסות ספציפית לסוגיה בארה"ב.

15.2. התשובה להלן מתייחסת למצב שבו ההחלטה על פגימה וההחלטה על בצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי הינן שתי החלטות בו זמניות. לגבי לווים גדולים שנבחנו באופן שוטף, זהו מקרה חריג, אם בכלל קיים. בכל מקרה רגיל קודם נקבעת הפגימה ונמדדת ההפרשה במסלול המקורי, ורק לאחר מכן מבוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

15.3. הפרשה להפסדי אשראי של חוב מודדת רק את ירידת הערך של החוב שנובעת מהידרדרות באיכות האשראי של הלווה, שבאה לידי ביטוי בקיטון בתזרימי המזומנים הצפויים מהחוב.

מדידת ההפרשה לא אמורה לשקף ירידת ערך של חוב שנובעת משינויים בשיעורי ריבית בשוק.

בהיעדר התייחסות ספציפית, ומשיקולים פרקטיים, אנו סבורים כי כאשר משנים את מגזר ההצמדה של ההלוואה, ראוי להוון את תזרימי המזומנים הדולריים הצפויים בריבית השוק הדולרית שניתנת ללווים דומים במועד הפגימה.

ה. בוטל.

ו. מחיקה חשבונאית של חובות (סעיף 29ד)

16. שאלה:

מהי החשיבות של מחיקה חשבונאית כאשר החבות מוצגת בדוחות הכספיים נטו, לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי?

תשובה:

16.1. עקרונית חשוב שבמאזן של תאגיד בנקאי לא יוצג נכס בגין הלוואה, שהבסיס היחיד לקיומו הינו "תיק במחלקה המשפטית" של התאגיד הבנקאי.

16.2. חשיבות ההבחנה באה לידי ביטוי בדרישות של רשויות הפיקוח בארה"ב, לפיהן נדרש שלאורך זמן יהיה קשר בין שיעור ההפרשות להפסדי האשראי (כלומר הפסדי האשראי הצפויים) לבין שיעור המחיקות החשבונאיות (כלומר הפסדי האשראי שיתממשו בפועל לאחר מכך). לפי ההנחיות בנקים בארה"ב צריכים להבטיח כי מתקיימים נהלים שמעדכנים את השיטות לפיהן נאמדים הפסדי האשראי בכדי להקטין, ככל שנדרש, פערים בין הפסדי האשראי שנאמדו לבין המחיקות החשבונאיות שבוצעו בפועל לאחר מכך.

16.3. אנליסטים בודקים בקפידה יחסים שונים המצביעים על איכות תיק האשראי של הבנק, לרבות יחסים בין הפרשות שנתיות ומחיקות נטו ובין יתרות אשראי. אנו סבורים כי לא ראוי שהאנליסטים יסיקו שאיכות תיק האשראי של מערכת הבנקאות הישראלית נחותה מזו של בנקים זהים בארה"ב, בשל מדיניות מחיקות חשבונאיות בישראל השונה מהמקובל בארה"ב.

17. שאלה:

בהתאם לאמור בסעיף 29.2, "ככלל, יש למחוק חשבונאית באופן מיידי כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, כל חלק של יתרת החוב הרשומה של חוב שגבייתו מותנית בביטחון העודף על השווי ההוגן של הביטחון, אשר ניתן לזהותו כסכום שאינו בר גביה". כאשר השווי ההוגן של הבטוחה (לדוגמא – נדל"ן, ניירות ערך) נמוך מהיתרה הרשומה של ההלוואה, אבל יתכן ושווי הבטוחה ישתנה – האם גם אז יש לבצע מחיקה חשבונאית? כיצד מגיעים למסקנה שהעודף אינו בר גביה?

תשובה:

בהתאם להנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב, לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון, אם קיים חוסר ודאות לגבי שווי הביטחון, ונעשה שימוש בטווח ערכים, יש למחוק את העודף של יתרת החוב הרשומה מעבר לשווי ההוגן של הביטחון לפי ההערכה האופטימית.

18. שאלה:

בהתאם לסעיף 1.ד29, אין להותיר בדוחות הכספיים חוב בגינו מנהל התאגיד הבנקאי מאמצי גבייה ארוכי טווח. מה הכוונה במילים מאמצי גבייה? מה נחשב ארוך טווח?

תשובה:

מאמצי גבייה כוללים טיפול משפטי-פנייה להוצאה לפועל, דיונים בבתי משפט ועוד. מאמצי גבייה ארוכי טווח נמשכים בדרך כלל מעל שנתיים, במקרים מסוימים תיתכן תקופה ארוכה יותר. כלומר, ככלל, לאחר תקופה של שנתיים שבה נעשים מאמצים לגביית החוב יש למחוק חשבונאית את החוב.

19. שאלה:

האם ההתייחסות למאמצים ארוכי טווח רלבנטית גם לחובות גדולים? האם ניתן לקבוע תקופה ארוכה יותר לגבייה של חובות גדולים. הכוונה היא בעיקר לחובות ענק, שגבייתם מחייבת תיאום עם נושים נוספים, והליכים משפטיים מסובכים, העלולים להימשך על פני תקופה ארוכה יותר באופן משמעותי מתקופת הגבייה של חובות קטנים.

תשובה:

לא ניתן לקבוע תקופה ארוכה יותר לגבייה של חובות גדולים. ההתייחסות לתקופת הגבייה המהווה מאמצים ארוכי טווח רלבנטית לכל החובות, לרבות חובות גדולים. יחד עם זאת, אין מניעה ואף רצוי, כי בנק יחליט שראוי למחוק חשבונאית אשראים מסוגים מסוימים, בשלב מוקדם יותר מאשראים מסוגים אחרים, בין היתר בהתבסס על גודל האשראי ומהותו.

בהקשר זה ראוי לציין כי ההוראות בסעיף 1.ד29 מביאות לכך שחובות שנבדקים על בסיס קבוצתי נמחקים אוטומטית ובשלבם מוקדמים יותר מהתקופה המקסימלית של שנה שצויינה.

20. שאלה:

כאשר בנק מקבל בטחונות חדשים מהסוגים המפורטים בסעיף 5 בהוראה 313, מדוע אי אפשר לבטל מחיקה חשבונאית?

תשובה:

20.1. בהתאם להבהרה מפורשת של רשויות הפיקוח בארה"ב בנק לא רשאי להכיר מחדש בחוב שנמחק חשבונאית, גם אם הבנק סבור שסיכויי הגבייה השתפרו.

20.2. הדרישה נובעת מכך שמחיקה חשבונאית חלקית או מלאה של חוב יוצרת לחוב בסיס עלות חדש.

21. שאלה:

במידה והבנק מעוניין להמשיך במאמצי גביית חוב שנמחק חשבונאית, איזו הוכחת חוב הבנק יוכל להציג בבית המשפט לאור המחיקה? יש לתת את הדעת להשלכות המשפטיות החמורות של יישום ההוראות החדשות בהקשר זה, על ההליכים המשפטיים שמקיים הבנק נגד לקוחות שכשלו בהחזר חובם לבנק, אם וככל שפרטים אודות המחיקות יחשפו בבתי משפט במסגרת הליכי גילוי מסמכים. יתכן אף שהסיכון חמור מכך, אם במועד הגשת התביעה או במהלך בירורה, יוצר מצב של אי התאמה בין החוב הנטען לבין ספרי הבנק.

תשובה:

בהתחשב בטיעונים שהשימוש במונח "מחיקה" עלול לפגוע בזכויות של הבנק בבית המשפט אנחנו השתמשנו במונח "מחיקה חשבונאית", כדי להבדילה ממחיקה משפטית. ככלל, ברור שאין להציג בדוח כספי נכס בגין הלוואה שאינה ברת גביה ולרשום הפרשה באותו סכום. בכל מקרה, לצרכי ניהול בנקאי תקין, לרבות כדי לשמר את זכויותיו של בנק בבית משפט, ראוי להקפיד שהבנק לא ימחק מספריו את יתרת החוב החוזית של הלקוח, רק בשל העובדה שיתרה זו לא מוצגת בדוחות הכספיים כתוצאה ממחיקה חשבונאית.

.22 שאלה:

במקרה של מחיקה חשבונאית, שאינה נובעת ממחילה או הסדר, האם הלקוח יוכל להמשיך ו"לראות" את יתרת חובו לבנק?

תשובה:

"מחיקה חשבונאית" שכאמור איננה נובעת ממחילה או הסדר, אינה משפיעה על יתרת החוב החוזית המוצגת בפני הלקוח.

ז. הכנסות ריבית בגין חובות לא צוברים (סעיף 30)

.23 שאלה:

האם יתכן מצב שבו לא תיצבר ריבית על חוב, גם אם הוכרה הפרשה להפסדי אשראי, והריבית נגבית כסדרה.

תשובה:

כן. לפי סעיף 30.5.ג.1, גם אם נעשתה הפרשה נאותה להפסדי אשראי בגין חוב, עדיין יתכן מצב שבו קיים חוסר ודאות לגבי גביית יתרת החוב הרשומה. במקרה זה גביות על חשבון החוב יקטינו את היתרה הרשומה של החוב במידה הנדרשת להקטנת הספק. רק כאשר היתרה הרשומה של החוב נחשבת לברת גבייה במלואה ניתן לרשום הכנסות ריבית על בסיס מזומן.

.24 שאלה:

מדוע בסעיף 30.5.ב. נדרש לבטל ריבית שנצברה וטרם נגבתה – הרי במסגרת חישוב ההפרשה להפסדי אשראי ילקחו בחשבון גם קשיים בגביית ריבית שנצברה וטרם נגבתה.

תשובה:

24.1. ביטול ריבית שנצברה וטרם נגבתה נדרש באופן פרטני על ידי רשויות הפיקוח בארה"ב.

24.2. דרישת הביטול, הקשורה בכללי חשבונאות מקובלים בדבר תנאים להכרה בהכנסה, מיועדת למנוע מצב שבו בנק יזקוף הכנסה, שגבייתה אינה צפויה.

.25 שאלה:

כמה שנים אחורה יש לחזור לעניין ביטול הכנסות ריבית שנצברה וטרם נגבתה?

תשובה:

יש לחזור אחורה ככל שיידרש על מנת שיבוטלו כל הכנסות הריבית שנצברה וטרם נגבתה. כאשר מדובר בהלוואה בתנאי בולט של קרן וריבית סכום הריבית שנצברה וטרם נגבתה עשוי להיות גדול, והתקופה שבגינה נדרש ביטול הריבית עשויה להיות ארוכה.

26. בוטל.

27. שאלה:

בסעיף 30.5 ג. נקבע בין היתר כי "כאשר הכרה בהכנסת ריבית על בסיס מזומן נאותה, סכום ההכנסה שיוכר יוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי השיעור החוזי". מה דין העודף מעבר לסכום זה?

תשובה:

כפי שמצויין בהמשך הסעיף "היתרה שהתקבלה במזומן מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות (כולל ריבית שבוטלה או שלא נצברה, וטרם הוכרה), עד שאלו יגבו במלואן" – לפיכך, כאשר היתרה הרשומה של החוב נחשבת להיות ברת גביה במלואה, העודף מעבר לריבית יזקף להקטנת יתרת קרן שהגיעה מועד פירעונה על-פי לוח הסילוקין, ולאחר מכן לגביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות.

28. שאלה:

כאשר הערך הנוכחי של חוב לא צובר גדל מעבר ליתרה הרשומה של החוב הלא צובר, האם ניתן להכיר בהכנסת ריבית שטרם שולמה ובוטלה?

תשובה:

לא ניתן להכיר בהכנסת ריבית שבוטלה, אלא על בסיס מזומן.

לא ניתן להכיר בהכנסות ריבית שבוטלו רק בשל גידול בתחזית תזרים המזומנים. מובהר בנוסף, שגם כאשר ההלוואה חוזרת למצב צובר, אין להכיר ברווח מיידי כתוצאה מביטול ההפרשה לריבית, אלא יש לצבור את הריבית שבוטלה לפי שיטת הריבית אפקטיבית.

ח. הכנסות ריבית בגין חובות שלא נדרש לסווג אותם כחובות שאינם צוברים

29. שאלה:

בסעיף 30.4 ד. נקבע כי ריבית בגין חובות שלא נדרש לסווג אותם כחובות שאינם צוברים תיכלל כהכנסה על בסיס צבירה. האם בגין חובות אלו תרשמה הכנסות (שיגדילו את החובות של הקבוצה) ומאידיך חובות אלו ייכללו ביתרות עליהן יש לחשב הפרשה להפסדי אשראי לפי ההקבצות השונות?

תשובה:

כן. חישוב הפרשה על בסיס קבוצתי אינו מונע רישום הכנסות בגין חובות אלו. הפסדי אשראי בגין חלק הריבית שלא יגבה ילקחו בחשבון בהפרשה הקבוצתית.

ט. גילוי

30. שאלה:

בהוראות נדרש לתת גילוי ליתרת הפרשות בגוף הדוחות הכספיים, בביאור 13, ובחלקים אחרים בדוח השנתי. האם יתרת ההפרשות כוללת ריבית שבוטלה או שלא נצברה בגין חובות לא צוברים?

תשובה:

על-פי סעיף ההגדרות, ועל פי מתכונת הגילוי שהוצעה לביאור, "יתרת אשראי נטו" הנה "יתרת אשראי רשומה" בניכוי "הפרשה להפסדי אשראי". מכיוון שעל פי סעיף ההגדרות יתרת האשראי

הרשומה הינה לאחר ניכוי ריבית שבוטלה או שלא נצברה בגין חוב לא צובר, אזי גם ההפרשה להפסדי אשראי לא תיכלול ריבית זו.

י. תיעוד

31. שאלה:

בנספח י' נדרש לתעד במסגרת סכימת אמדני ההפסד את היתרה המצרפית להפסדי האשראי. האם היתרה המצרפית להפסדי אשראי כוללת רק "קרן" או גם ריבית שבוטלה או שלא נצברה?

תשובה:

התיעוד הנדרש בנספח י' מתייחס להפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים, אשר (טכנית) אינה כוללת ריבית שבוטלה או שלא נצברה. מובן שאין מניעה להציג בנפרד בפני הדירקטוריון גם סכומים שנוכו מיתרת החוב הרשומה, כגון ריבית שבוטלה או שלא נצברה וסכומים שנמחקו חשבונאית.